

जिल्ला विकास समिति, नुवाकोट
जिल्लास्तरीय वार्षिक प्रगति समीक्षा बैठक (आ.व. २०७१/०७२)
भाद्र २५, २०७२

पृष्ठभूमी

विकेन्द्रिकरणको माध्यमबाट विकास प्रक्रियालाई समुदायस्तरमा नै संस्थागत गरी श्रोत र साधनलाई अधिकतम उपयोगका साथ दिगो रूपमा जिल्लाको समष्टिगत विकास गर्दै राष्ट्रिय विकासको नीतिलाई साकार पार्न जिल्ला विकास समितिको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । एकातिर जिल्ला विकास समितिले स्थानीय निकाय र केन्द्रीय निकायको समन्वयात्मक सन्तुलन ल्याइ सवै वर्गलाई विकासको मुल प्रवाहमा समाहित गर्ने नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गरेको हुन्छ भने अर्कोतिर प्राप्त श्रोत, साधन र जनशक्तिको आधारमा प्राथमिकता प्राप्त विकास आयोजना छनौट सञ्चालन र अनुगमन, मुल्याङ्कन एवं दिगो ब्यवस्थापनमा टेवा पुऱ्याउने ब्यवस्थापकीय अभिभारा समेत वहन गरेको हुन्छ । त्यसका लागि गा.वि.स.तहदेखि जिल्लास्थित बिषयगत कार्यालयहरू समेतको समन्वय, अनुगमन, नियमन तथा नीतिगत ब्यवस्थापनलाई चुस्त र प्रभावकारी र जनचाहना अनुरूप गराउनु अति आवश्यक देखिन्छ । जिल्लास्थित सम्पूर्ण सरकारी कार्यालयहरूको सेवा प्रवाह र विकास निर्माणका कृयाकलापहरूका सन्दर्भमा विगतको कमी कमजोरीहरूलाई सुधार तथा परिमार्जनका लागि सम्पादित कार्यहरूको आवधिक समीक्षा एवं समालोचनात्मक मुल्याङ्कन अति नै जरुरी औजारको रूपमा लिने गरिन्छ । स्थानीय सरकार प्रति नागरिकको चाहना, इच्छा, आंकाक्षा असिमित रहेको छ । उनहरूको सेवा तथा विकासका प्रतिफल प्राप्तीमा रहेको सन्तुष्टिको तहको मापन वा अनुमान गर्नका लागि वार्षिक रूपमा सम्पादित कार्यको समीक्षा गरिनु अत्यन्त जरुरी छ ।

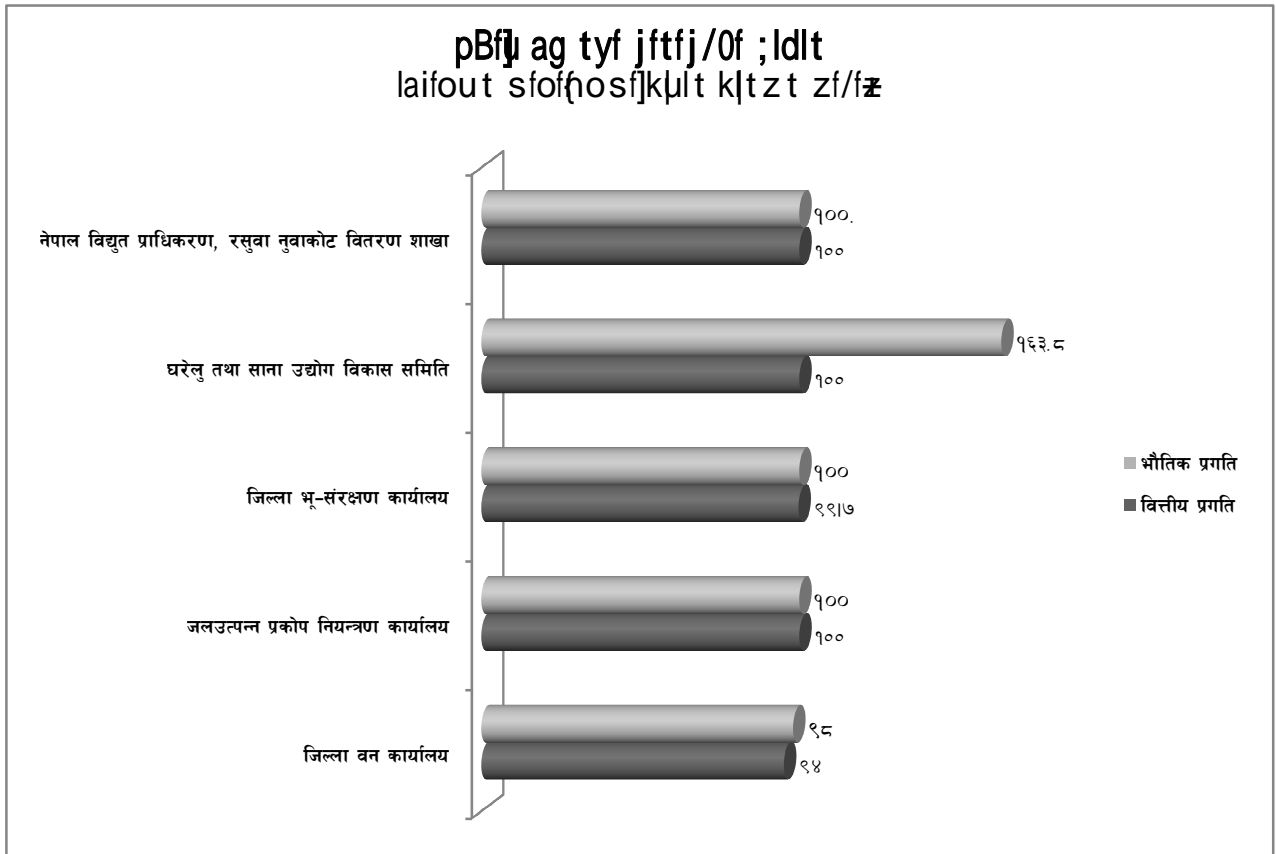
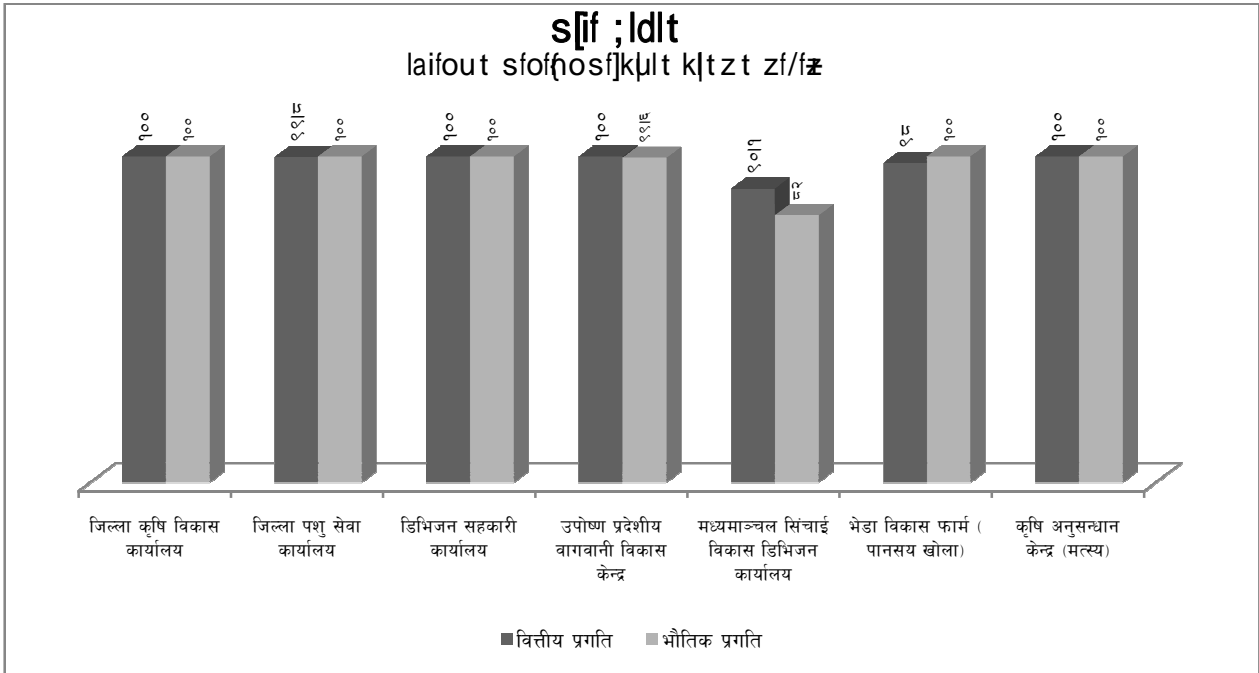
स्थानीय निकायलाई सवल र सक्षम बनाई विकासको गतिलाई छिटो भन्दा छिटो जनता सामु पुऱ्याउनका लागि विकास प्रक्रियामा सामुहिक सहभागिता दर्शाई देश विकासको गतिमा तिव्रता ल्याउने उद्देश्यबाट स्थानीय स्यायत्त शासन ऐन २०५५ तयार गरी लागु गरिएको हो । यसै ऐन तथा नियमावलीको आधारमा जिल्ला विकास समितिले सेवा प्राप्तिका अतिरिक्त त्यस्ता सेवाको नागरिक वा उनिहरूको प्रतिनिधि माझ आफ्नो र जिल्लामा रहेको विकास निर्माणका प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने अन्य सरकारी संयन्त्रको गत आर्थिक वर्ष भरी सम्पादित कार्यहरूको समीक्षा गर्नु पर्ने प्रावधान रहेको छ ।

जिल्लामा प्राप्त हुने अनुदान तथा स्वआर्जित श्रोत र साधनलाई विकेन्द्रिकरणको माध्यमबाट विकास प्रक्रियालाई समुदायस्तरमा नै संस्थागत गरी अधिकतम उपयोगका साथ जिल्लाको समष्टिगत र दिगो रूपमा विकास गर्दै राष्ट्रिय विकासको नीतिलाई साकार पार्न जिल्ला विकास समितिको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । एकातिर जिल्ला विकास समितिले स्थानीय निकाय र केन्द्रिय निकायको समन्वयात्मक सन्तुलन ल्याइ सवै वर्गलाई विकासको मुल प्रवाहमा समाहित गर्ने नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गरेको हुन्छ भने अर्कोतिर प्राप्त श्रोत, साधन र जनशक्तिको आधारमा प्राथमिकता प्राप्त विकास आयोजना छनौट सञ्चालन र अनुगमन, मुल्याङ्कन एवं दिगो ब्यवस्थापनमा टेवा पुऱ्याउने ब्यवस्थापकीय अभिभारा समेत वहन गरेको हुन्छ । त्यसका लागि गा.वि.स.तहदेखि जिल्लास्थित बिषयगत कार्यालयहरू समेतको समन्वय, अनुगमन, नियमन तथा नीतिगत ब्यवस्थापनलाई चुस्त र प्रभावकारी र जनचाहना अनुरूप गराउनु अति आवश्यक देखिन्छ । जिल्लास्थित सम्पूर्ण सरकारी कार्यालयहरूको सेवा प्रवाह र विकास निर्माणका कृयाकलापहरूको समालोचनात्मक मुल्याङ्कनको लागि सम्पादित कार्यहरूको आवधिक समीक्षा गरिनु अत्यन्त जरुरी देखिन्छ । देश विकासको र सशक्तिकरण मार्गतिर लागेको र ढुन्दवाट शान्तितर्फ गुञ्जिरहेको छ । यसै परिवेशमा जनताको चाहना, इच्छा, आंकाक्षा असिमित रहेको छ । उनहरूको सेवा तथा विकासका प्रतिफल प्राप्तिमा रहेको सन्तुष्टिको तहको मापन वा अनुमान गर्नका लागि वार्षिक रूपमा सम्पादित कार्यको समीक्षालाई अत्यन्त महत्वपूर्ण औजारको रूपमा लिईन्छ ।

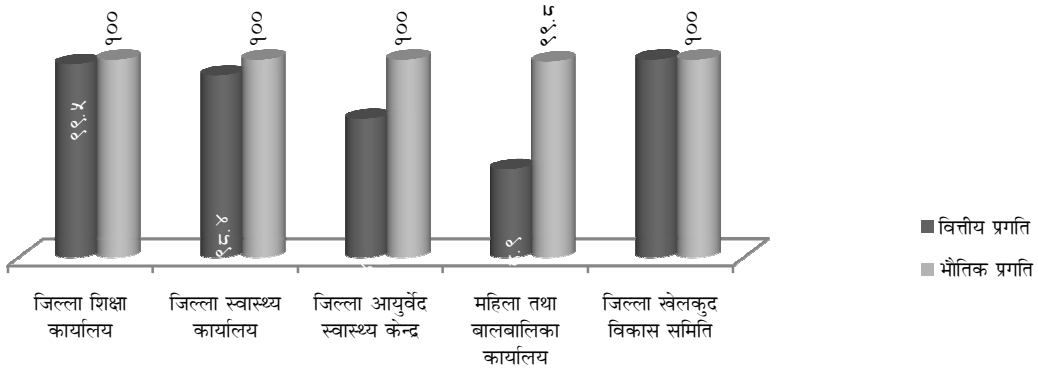
स्थानीय निकायलाई सवल र सक्षम बनाई विकासको गतिलाई छिटो भन्दा छिटो जनता सामु पुऱ्याउनका लागि विकास प्रक्रियामा सामुहिक सहभागी र उत्तरदायी गराई देश विकासको गतिमा तिव्रता ल्याउने उद्देश्यवाट स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ तथा सोही सम्बन्धी नियमावली २०५६ तयार गरी लागु गरिएको हो । यसै ऐन तथा नियमावलीको आधारमा जिल्ला विकास समितिले सेवा प्रदानका अतिरिक्त त्यस्ता सेवाको नागरिक वा उनिहरूको प्रतिनिधि माझ आफ्नो र जिल्लामा रहेको विकास निर्माणका प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने अन्य सरकारी संयन्त्रको आर्थिक वर्ष भरी सम्पादित कार्यहरूको समीक्षा गर्नु पर्ने प्रावधान रहेको छ ।

कार्यक्रको कानुनी तथा ब्यवहारिक आधारहरू

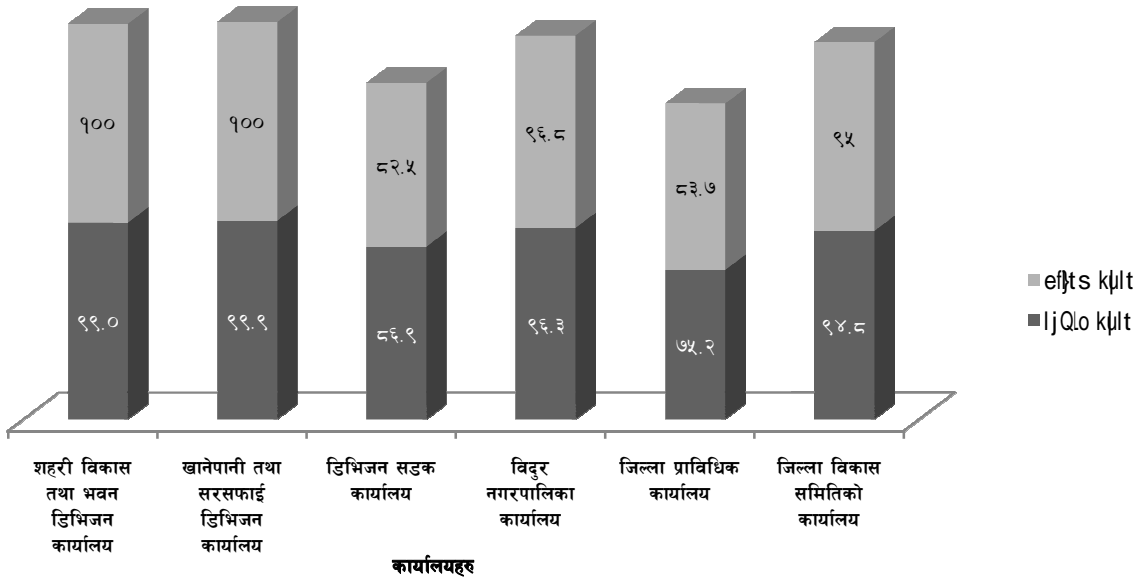
- स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ को दफा २११ उपदफा २ र नियमावली २०५६ को नियम २०२ को उपनियम ४ ले जिल्लामा सञ्चालित आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको समीक्षा गरेको हुनुपर्नेछ भन्ने ब्यवस्था भएको छ ।
- स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा ब्यवस्थापन कार्यविधी २०६९ को दफा ३६ अनुसार स्थानीय निकायले ऐन, नियम बमोजिम कार्यक्रम वा आयोजनाहरूको चौमाशिक र बार्षिक रूपमा प्रगति समीक्षा एवम् मूल्यांकन गर्नुपर्नेछ ।
- पारदर्शिता र जवाफदेहितालाई अभिवृद्धि गर्दै सम्पादित कार्यहरूको जानकारी जिल्लास्तरमा पनि गराई राम्रा अनुभवहरूलाई अनुकरण गर्ने र समस्याहरूलाई निराकरणका लागि आवश्यक कदम चालनका लागि सामुहिक छलफल र अन्तक्रियावाट सहज हुने देखि जिल्लास्तरमा यस्तो जिल्लास्तरीय वार्षिक समीक्षा बैठक गर्ने गरिएको हो ।
- जि.वि.स.को न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मापन कार्यविधि अनुसार जि.वि.स.ले वार्षिक समीक्षा गोष्ठी सम्पन्न गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायमा तोकिएको समयसीमा भित्र पठाईसक्नुपर्ने ब्यवस्था छ ।
- सुशासन ऐन को ब्यवस्था अनुसार प्रत्येक नागरिकले आफुसंग सम्बन्धित कृयाकलापहरूको जानकारी प्राप्त गर्न पाउनुपर्ने कानुनी ब्यवस्था रहेको पाईन्छ ।
- सुशासन (ब्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५ को नियम ७ अनुसार लक्ष्य सहितको कार्यक्रम तथा प्रगति सहितको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने ब्यवस्था रहेको छ ।
- सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ को प्रस्तावनामा नै राज्यका काम कारबाही लोकतान्त्रिक पद्धतिअनुरूप खुला र पारदर्शी बनाई नागरिकप्रति जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउन, सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचनामा आम नागरिकको पहुचलाई सरल र सहज बनाउने ब्यवस्था रहेको ।

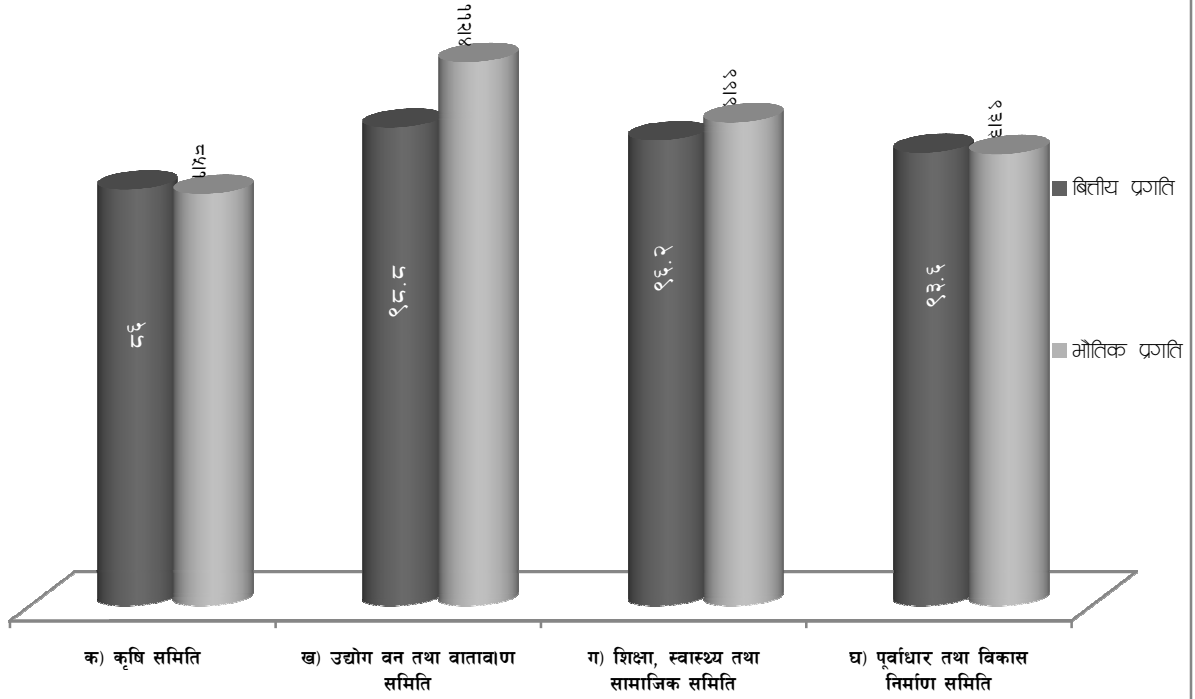
शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सामाजिक समिति विषयगत कार्यालयहरूको प्रगति प्रतिशत शारांश

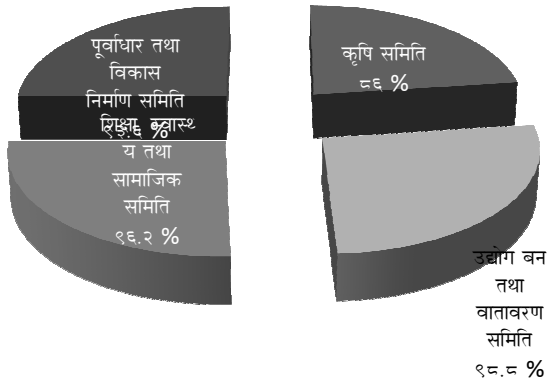
पूर्वाधार तथा विकास निर्माण समिति विषयगत कार्यालयहरूको प्रगति प्रतिशत तुलनात्मक स्थिति

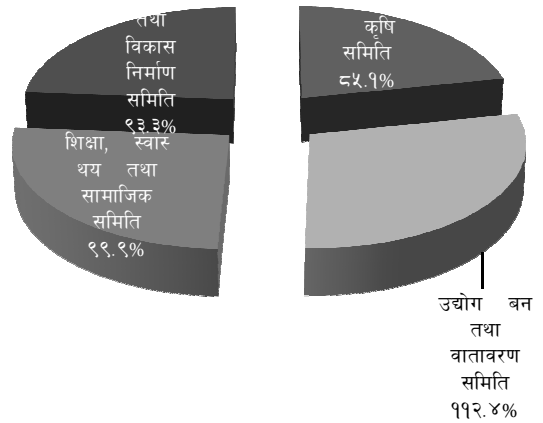
विकास क्षेत्रीय समितिको प्रगति प्रतिशत

विकास क्षेत्रीय समितिको भौतिक प्रगति प्रतिशत

विषयगत समितिस्तरीय भौतिक प्रगति प्रतिशत तुलनात्मक स्थिति

विकास क्षेत्रीय समितिको कार्यन्वयन र अनुगमन मुल्याङ्कनमा

- जिविस, विषयगत कार्यालयहरू र गै.स.स.हरू बीच योजना तर्जुमा कार्यान्वयन र अनुगमन मुल्याङ्कनमा समन्वय गर्नुपर्ने ।
- मध्यपहाडी लोकमार्ग निर्माण गरी राजधानीसंगको पहुँच बढाई कृषि व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्ने ।

- जिल्लामा गरीबी न्यूनीकरण गर्न र रोजगारी बढाउन आय आर्जनका कार्यक्रममा लगानी अभिवृद्धि गरी जिल्लालाई आत्मनिर्भर बनाउने ।
- उर्जा, लक्षित वर्ग र अन्य विकास कार्यक्रमहरूमा लक्षित वर्गको पहुँच बढाउने ।
- नुवाकोट जिल्ला जल विद्युत विकासको हिसावले बढी सम्भावना बोकेको जिल्ला भएकोले जलविद्युतको विकासका लागि जिविसले पहल गर्ने र आन्तरिक स्रोत अभिवृद्धि तर्फ ध्यान दिने ।
- जिल्लामा संचालित योजनाहरूमा गुणस्तर कायम राख्न मुल्याङ्कन संयन्त्र निर्माण गरी योजना छर्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्ने ।

o ; ! "j"df ; #kf\$ %&sf d' o sfo{x?()

१. सडक योजनामा पेशकीलाई निरुत्साहित गरिएको ।
२. Bottom up & Participatory Planing Approach लाई संस्थागत गर्ने प्रयास गरिएको ।
३. वडा नागरिक मंच र नागरिक सचेतना केन्द्रले योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याएको ।
४. कार्यालयको पुरानो भवनमा तला थप गरी कार्यालय संरचना ब्यवस्थित बनाईएको छ ।
५. योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनको लागि राजनैतिक दल र अन्य सरोकारवाला संग छलफल गरी टुङ्गो लगाउने गरिएको ।
६. न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापन कार्यमा सफलता प्राप्त भई थप अनुदान प्राप्त हुने अवस्थामा रहेको ।
७. सामाजिक परिचालन कार्यक्रम जिल्लाका ६१ गाविसमा संचालन भएको ।
८. सडक आयोजनाहरूलाई दिगो बनाउन मर्मत सम्भार कोषको ब्यवस्था गरिएको ।
९. आन्तरिक राजश्व अभिवृद्धि तर्फ केहि प्रयास भएको जग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुरमा सुधार र विक्री कर लागु गरिएको ।

d' o ; d:ofx?*

१. बजेट, अख्तियारी समयमा प्राप्त नहुनु ।
२. निर्वाचित जनप्रतिनिधिको रिक्तता ।
३. योजनाको छनौट समयमा हुन नसकेको र योजनाको प्राथमिकरण समेत हुन सकेन ।
४. जि.वि.स.को आन्तरिक श्रोत अपेक्षितरूपमा वृद्धि हुन नसकेको ।
५. जनश्रमदान जुट्न नसक्नु, उपभोक्ता समिति गठनमा विवाद र उपभोक्ता समितिले योजना प्रति जिम्मेवार र स्वामित्य भाव ग्रहण गर्न नसक्नु ।
६. योजना संख्या अधिक भएकोले अनुगमन मूल्यांकन कार्य प्रभावकारी हुन सकेन । जसले गर्दा योजना कार्यान्वयन वाट अपेक्षित प्रतिफल प्राप्त हुन नसकेको ।

; d:of ; df+f sf nflu ! k f, &sf pkfox?*

१. मन्त्रालयसंग समय समयमा पत्राचारको माध्यमवाट अनुरोध गर्ने गरिएको
२. वार्षिक जिल्ला विकास योजनामा समावेश भएका योजनाहरूलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने । वार्षिक जिल्ला ३. विकास योजना कार्यान्वयनको लागि मन्त्रालय पठाउने गरिएको ।

४. आन्तरिक आय श्रोत वृद्धि गर्न चालु आ.व. देखि विक्रि कर लिने गरेको र जग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर थपघट भएको ।
५. स्थानीयस्तरका जनता र गाविसहरूलाई योजना कार्यान्वयनमा जिम्मेवार बनाउने प्रयास गरिएको ।
६. राजनैतिक दलहरू संलग्न अनुगमन समिति गठन गरी केही योजनाको अनुगमन कार्य शुरु गरिएको र अनुगमन सूचक समेत बनाईएको ।

समाप्त

(स्था.स्वा.शा.ऐन २०५५ को दफा २११ उपदफा २ र नियमावली २०५६ को नियम २०२ को उपनियम ४ अनुसार)

जिल्लास्तरीय वार्षिक प्रगति समीक्षा बैठक

२०७२ श्रावण २५

(आ.व. २०७१/७२)

sfoQld tflnsf

अध्यक्षता ग्रहण: स्थानीय विकास अधिकारी तथा जि.वि.स.प्रमुख श्री राजेन्द्र कुमार के.सी.ज्यू

अतिथीज्यूहरूको आशन ग्रहण

अतिथी : प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री उमेश कुमार ढकाल

नेपाल कांग्रेस पार्टी प्रमुख/प्रतिनिधी श्री बिन्दा अर्याल

ने.क.पा.एमाले पार्टी प्रमुख नारायण प्रसाद खतिवडा

एकिकृत ने.क.पा.माओवादी पार्टी प्रमुख/प्रतिनिधी पुष्प लामिछाने

रा.प्र.पा. नेपाल पार्टी प्रमुख/प्रतिनिधी बिष्णु प्रसाद सापकोटाज्यू

मधेशी जनअधिकार फोरम (लोकतान्त्रिक) प्रमुख यादवराज पाठक

रा.प्र.पा. प्रमुख/प्रतिनिधी नरेन्द्र फुयाल

रा.प्र.पा. प्रमुख/प्रतिनिधी रामकृष्ण भट्ट

सद्भावना पार्टी प्रमुख/प्रतिनिधी ज्यू

ने.क.पा.माले पार्टी प्रमुख पल्लवराज पाठक

ने.म.कि.पा. पार्टी प्रमुख/प्रतिनिधी ज्यू

नेपाल परिवार दल प्रमुख शिवकृष्ण श्रेष्ठ

ने.क.पा. माओवादी प्रमुख/प्रतिनिधी ज्यू

ने.क.पा.- माओवादी प्रमुख/प्रतिनिधी ज्यू

कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालयका प्रमुख श्री मणिभद्र न्यौपाने

कार्यालय प्रमुखज्यूहरू, प्रतिनिधीहरू

उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष

नेपाल पत्रकार महासंघका अध्यक्ष श्री प्रकास अधिकारीज्यू

गैरसरकारी संस्था महासंघका अध्यक्ष श्री पदम उप्रेती
लोकतान्त्रिक गै.स.स.महासंघका अध्यक्ष श्री राजकुमार भट्टराई
अन्तर्पार्टी महिला सञ्जालका अध्यक्ष कल्पना रिमाल
नागरिक समाजका अध्यक्ष बाबुराम लामिछाने
पत्रकारमित्रहरू
सामाजिक संघसंस्थाका प्रमुख/प्रतिनिधीहरू
नागरिक समाजका ब्यक्तित्वहरू
बिषयगत समितिका संयोजकहरू

स्वागत मन्तब्य तथा कार्यक्रमको उद्देश्यमाथि प्रकासः प्रमुख जिल्ला ईञ्जिनियर श्री लोकनाथ रेग्मी
समितिगत प्रस्तुतिकरण र समितिको अन्त्यमा खुल्ला छलफल

- राजनितिक दल तथा अन्य सरोकारवालाहरूबाट

कार्यालयको प्रस्तुतिकरण

आर्थिक विकास समिति	वन तथा वातावरण समिति	सामाजिक विकास समिति	संस्थागत श्रोत तथा क्षमता विकास समिति	भौतिक पूर्वाधार विकास समिति
कृषि विकास कार्यालय	जिल्ला वन कार्यालय	जिल्ला शिक्षा कार्यालय	ईलम प्रशिक्षण केन्द्र	जिल्ला विकास समिति, जि.प्रा.का.
जिल्ला पशु सेवा कार्यालय	जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण सब डि. का.	महिला तथा बालबालिका कार्यालय	स्थानीय विकास कोष	विदुर न.पा
उपोष्ण प्रदेशीय वागवानी विकास केन्द्र,	जिल्ला भूसंरक्षण कार्यालय	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	सम्बन्धित गैससहरू	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण
कृषि विकास बैक	सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ	जिल्ला आयुर्वेद कार्यालय		आवास तथा शहरी विकास कार्यक्रम
कृषि अनुसन्धान केन्द्र (मत्स्य)	सम्बन्धित गैससहरू	नेपाल रेडक्रस		डिभिजन सडक कार्यालय
कृषि सामग्री कम्पनी लि.		जिल्ला हुलाक कार्यालय		डिभिजन सिचाई कार्यालय
भेडा विकास फार्म		जिल्ला खेलकुद विकास समिति		खानेपानी तथा सरसफाई डि.कार्यालय
डिभिजन सहकारी कार्यालय		गै.स.स. महासंघ		नेपाल टेलिकम
घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय		नुवाकोट दरबार हेरचाह कार्यालय		जिल्ला मालपोत कार्यालय
उद्योग बाणिज्य संघ		स्थानीय शान्ति समिति		नापी कार्यालय
जिल्ला सहकारी संघ		जिल्ला बालकल्याण समिति		सम्बन्धित गैससहरू
सम्बन्धित गैससहरू		सम्बन्धित गैससहरू		

शुभकामना मन्तव्य: प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री उमेश कुमार ढकाल

धन्यवाद ज्ञापन तथा समापन मन्तव्य : अध्यक्ष एवं जि.वि.स.प्रमुख श्री राजेन्द्र कुमार के.सी.बाट